

Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Κοινωνιολογίας
Ακαδημαϊκό έτος 2020-2021

Π.Μ.Σ. "ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ"

Μάθημα: *«Πρόληψη του εγκλήματος και κοινωνική επανένταξη των αποφυλακισθέντων»*

Διδάσκουσα: Καθηγήτρια Χριστίνα Ζαραφονίτου

Συνδιδάσκουσες: Δρ. Ελένη Κοντοπούλου & Δρ. Φωτεινή Μηλιώνη

Το μεταπτυχιακό μάθημα διεξήχθη το διάστημα από τις 4/3/2021 έως και τις 17-6-2021. Συνολικά ολοκληρώθηκαν δεκατρία (13) μαθήματα, τριώρης διάρκειας έκαστο. Τα μαθήματα πραγματοποιήθηκαν εξ αποστάσεως, μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας skype, στο πλαίσιο των μέτρων που λήφθηκαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας covid-19.¹

Παράλληλα, στο πλαίσιο του μαθήματος οι μεταπτυχιακοί φοιτητές επισκέφτηκαν στις 20/12/2021 το κ.κ. Γυναικών Ελεώνα Θήβας με την ΕΠΑΝΟΔΟ, που πραγματοποίησε την επίσκεψη στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ Convicts Upskilling Pathways . Το πρόγραμμα CUP στοχεύει στην ενίσχυση της μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης απασχολησιμότητας και κοινωνικής επανένταξης ανδρών και γυναικών. Οι φοιτητές του ΠΜΣ πραγματοποίησαν παρουσίαση σχετικά με την απασχόληση των γυναικών κατά την αποφυλάκιση, στον κλάδο της ραπτικής και την ένδυσης, αναδεικνύοντας τον ρόλο της εργασίας στην κοινωνική επανένταξη.

Συμπληρωματικά, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές είχαν την ευκαιρία να συμμετέχουν ενεργά στο Σεμινάριο του Εργαστηρίου Αστεακής Εγκληματολογίας «Έγκλημα και Κινηματογράφος» καθώς και στις λοιπές επιστημονικές δράσεις εγκληματολογικού ενδιαφέροντος που διοργανώθηκαν από τη διδάσκουσα Καθηγήτρια Χρ. Ζαραφονίτου, όπως η εκδήλωση « Η ισότητα των φύλων ως προστασία των δικαιωμάτων της γυναίκας», που διοργανώθηκε στις 8-3-20 από το Εργαστήριο Αστεακής Εγκληματολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου και την ΔΕΠΙΣ Δ'Υδρας με τη συμμετοχή της επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Λόμπυ Γυναικών, η οποία έγινε διαδικτυακά και με τη συμμετοχή εκπροσώπου των μεταπτυχιακών φοιτητών (παρέμβαση).

Κατά την έναρξη του μεταπτυχιακού μαθήματος, οι διδάσκουσες απέστειλαν ηλεκτρονικά στους φοιτητές το διάγραμμα και τους στόχους του μαθήματος συμπεριλαμβανομένης σχετικής ενδεικτικής βιβλιογραφίας, τον προγραμματισμό και το

¹ ΦΕΚ Αριθμ. 115744/Ζ1

σχετικό αναλυτικό πρόγραμμα της διδακτέας ύλης καθώς και τις θεματικές των απαλλακτικών εργασιών.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα που ακολουθήθηκε, επτά (7) μαθήματα αφιερώθηκαν από τις διδάσκουσες στα ζητήματα της πρόληψης του εγκλήματος και της κοινωνικής επανένταξης των αποφυλακισθέντων. Ειδικότερα, πραγματοποιήθηκε ένα εισαγωγικό μάθημα στο πλαίσιο του οποίου τέθηκαν βασικά ζητήματα γύρω από το εγκληματικό φαινόμενο με ειδική αναφορά στους δύο βασικούς άξονες του μαθήματος, δηλαδή την πρόληψη του εγκλήματος και την κοινωνική επανένταξη. Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε ένα μάθημα με θέμα τις εννοιολογικές οριοθετήσεις και κατηγοριοποιήσεις της πρόληψης του εγκλήματος καθώς και ένα μάθημα με θέμα την πρόληψη της εγκληματικότητας και την αστεακή ασφάλεια. Δύο μαθήματα αφιερώθηκαν στο φαινόμενο της υποτροπής με ειδικές θεματικές την παρουσίαση ερευνητικών δεδομένων αναφορικά με την υποτροπή των αποφυλακισθέντων καθώς και το φαινόμενο των εγκληματικών σταδιοδρομιών. Επίσης, δύο μαθήματα ήταν αφιερωμένα στα ζητήματα της κοινωνικής επανένταξης των αποφυλακισθέντων. Συγκεκριμένα, ένα μάθημα αφιερώθηκε στο θεσμικό πλαίσιο γύρω από την κοινωνική επανένταξη, τις καλές πρακτικές τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό αλλά και την παρούσα κατάσταση στην Ελλάδα και ένα μάθημα στο ζήτημα της κοινωνικής επανένταξης και της υποτροπής των γυναικών κρατουμένων. Στο πλαίσιο των υπόλοιπων 5 μαθημάτων πραγματοποιήθηκαν οι παρουσιάσεις εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών και το τελευταίο μάθημα αφιερώθηκε στα συμπεράσματα του μαθήματος και στη διεξαγωγή προφορικού τέστ.

Κάθε φοιτητής ανέλαβε μια πρώτη παρουσίαση της εργασίας που είχε επιλέξει από τα προταθέντα θέματα, την οποία παρέδωσε σε τελική μορφή μετά το πέρας των μαθημάτων, κατά την εξεταστική περίοδο, και αποτελεί απαλλακτική εργασία. Οι απαλλακτικές εργασίες είχαν έκταση περίπου 20 σελίδες και οι θεματικές προς επιλογή ήταν οι παρακάτω:

1. Εθνικές πολιτικές της κοινωνικής επανένταξης.
2. Πολιτικές κοινωνικής επανένταξης σε διεθνές επίπεδο.
3. Ο ρόλος της εργασίας στην κοινωνική επανένταξη.
4. Ο ρόλος της οικογένειας στην κοινωνική επανένταξη.
5. Φύλο και κοινωνική επανένταξη.
6. Το φαινόμενο της υποτροπής: ερευνητική εμπειρία.
7. Ηλικία και εγκληματική συμπεριφορά: Η περίπτωση των «χρόνιων» εγκληματιών.
8. Αποχή από το έγκλημα και κοινωνική επανένταξη: ο ρόλος των προστατευτικών παραγόντων.
9. Ο ρόλος της Αστυνομίας στην πρόληψη του εγκλήματος. Καλές πρακτικές, καινοτόμα εργαλεία και προοπτικές.

10. Η πρόληψη του εγκλήματος στο αστακό περιβάλλον μέσα από τον περιβαλλοντικό σχεδιασμό.
11. Ο ρόλος των Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης της Εγκληματικότητας: Καλές πρακτικές από την Ελλάδα και το εξωτερικό.
12. Ο ρόλος της εκπαίδευσης στην κοινωνική επανένταξη των καταδικασθέντων.
13. Παράγοντες διακινδύνευσης για την υποτροπή: Η περίπτωση των δραστών σεξουαλικών εγκλημάτων
14. Η κοινωνική επανένταξη ως δικαίωμα
15. Ο ρόλος της εκπαίδευσης στην πρόληψη του εγκλήματος.

Η παρουσίαση έγινε από τους φοιτητές με τη χρήση power point στο μάθημα. Με την ολοκλήρωση της παρουσίασης ακολουθούσε συζήτηση και παρουσίαση της θεματικής, με σχόλια και επισημάνσεις από τους φοιτητές και τις διδάσκουσες. Στους φοιτητές παρασχέθηκαν ενδεικτική ελληνόγλωσση και ξενόγλωσση βιβλιογραφία, οδηγίες και κατευθυντήριες γραμμές για την εκπόνηση των εργασιών, στη βάση και ατομικών (διαδικτυακών) συναντήσεων με τις διδάσκουσες καθώς και την υποψ. Δρα κ. Έλλη Ανίτση η οποία συνεργάστηκε στο μάθημα για τη συνδρομή σε ζητήματα βιβλιογραφίας, ανάπτυξης και οργάνωσης των εργασιών τους.

Στο τελευταίο μάθημα πραγματοποιήθηκε ομαδική προφορική εξέταση με σκοπό την αξιολόγηση της κατανόησης της διδακτέας ύλης από τους φοιτητές.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ: Απαλλακτικές εργασίες, προφορική εξέταση, συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ: Παραδόθηκαν στη γραμματεία του ΠΜΣ τα συμπληρωμένα ανώνυμα ερωτηματολόγια αξιολόγησης.